

Висновки. Псевдотуморозний перебіг мозкових інсультів має складний патогенез і залежить від періоду судинного ураження мозку. Прогностично сприятливим є своєчасна діагностика I (компенсованого) пері-

оду гострих цереброваскулярних порушень. Удосконалення методів розпізнавання періодів псевдотуморозного перебігу мозкових інсультів має велике значення для організації адекватної активної терапії.

Т. В. МИРОНЕНКО¹, С. О. ФЕДОРКОВСЬКИЙ², А. А. ПОБЕДЬОНІЙ²

¹ ДЗ «Луганський державний медичний університет»

² Луганська обласна клінічна лікарня

Нові підходи до комплексного лікування хворих з травматичними нейрогенними офтальмопатіями

Дисфункція окоорухових нервів часто спостерігається в клінічній картині гострого періоду черепно-мозкової травми (ЧМТ). Патологічні механізми окоорухових порушень (ОРП) зазначених краніальних нервів пов'язані безпосередньо з механічними впливами при травмі лицьового черепа, особливо орбіт, очних яблук, мозкової тканини, лікворо-гемодинамічними розладами, метаболічними змінами в їх ядерному апараті та корінцях.

Мета роботи — вивчити ефективність застосування цитиколіну у комплексному лікуванні хворих з ОРП у ранній відновний період ЧМТ, поєднаної з пошкодженням лицьового черепа.

Матеріали і методи. Проаналізовано результати клінічного дослідження 38 хворих, які перенесли легку ЧМТ, поєднану з пошкодженням лицьового черепа (переломи орбіт, лобових кісток, основи черепа), які перебували на лікуванні в нейротравматологічному відділенні Луганської обласної клінічної лікарні. Усім хворим проведено комплексне клініко-неврологічне та нейроофтальмологічне обстеження. За допомогою нейровізуалізаційних методів підтверджено наявність ЧМТ та ускладнень. Залежно від схеми призначеної терапії постраждалих було розподілено на дві групи: 1-шу (основну) — 24 пацієнти, яким призначали цити-

колін разом з традиційною терапією, 2-гу (контрольну) — 14 осіб, які отримували лише традиційну терапію. Стан хворих оцінювали на початку та в кінці курсу лікування, а також через 2 міс на підставі динаміки відновлення ОРП за методом С.С. Головіна.

Результати. Позитивні результати лікування виявлено у хворих як контрольної, так і основної групи. У хворих з дисфункцією III пари черепних нервів (ЧН) почав функціонувати м'яз, який піднімає верхню повіку, спостерігався регрес птозу з III до II та I ступеня, поновилися рухи очного яблука, обсяг рухів збільшився. У пацієнтів з недостатністю функції VI ЧН відновилися рухи очного яблука назовні. У 18 (47,4%) пацієнтів 1-ї групи і у 9 (23,7%) 2-ї протягом першого місяця спостерігалось відновлення функції окоорухових нервів та зникнення двоїння. На нашу думку, відновленню функції ЧН у хворих 1-ї групи сприяла нейропротекторна та антиоксидантна дія цитиколіну.

Висновки. Цитиколін — ефективний та безпечний лікарський засіб у комплексному лікуванні хворих з окооруховими порушеннями в ранній відновний період легкої ЧМТ, поєднаної з пошкодженням лицьового черепа. Застосування в ранній відновний період легкої ЧМТ цитиколіну у хворих з нейрогенними офтальмопатіями є патогенетично обґрунтованим.

Т. В. МИРОНЕНКО, А. В. ЯКОВЛЕВА

ГУ «Луганский государственный медицинский университет»

Новые подходы к диагностике неврологических расстройств в ранний восстановительный период ишемического инсульта

Восстановление постинсультных неврологических расстройств происходит не только в острый, но и в ранний восстановительный период заболевания. Это обстоятельство обуславливает необходимость углубленного изучения механизмов патогенеза повреждения церебральных структур в ранние сроки после мозговых инсультов.

Цель работы — определить диагностическое значение плазменного уровня гомоцистеина и холестерина фракций липопротеинов для прогнозирования динамики неврологических расстройств в ранний восстановительный период ишемического инсульта.

Материалы и методы. Проведено клинично-лабораторное обследование 90 пациентов, из них 70 больных в ранний восстановительный период ишемического инсульта (основная группа) и 20 пациентов с атеросклеротической энцефалопатией I стадии (контрольная группа). Возраст пациентов 54—70 лет, средний возраст — $(61,2 \pm 7,8)$ года.

Результаты. В структуре выявленных неврологических симптомов превалировала вегетативная дисфункция наряду с очаговым неврологическим дефицитом. У всех пациентов основной группы установлено повышение содержания в крови общего холесте-

рина, холестерина липопротеїнов низкої щільності, холестерина липопротеїнов дуже низкої щільності, гомоцистеїна і індекса атерогенності по порівнянню з показателями контрольної групи ($p < 0,001$). У чоловіків з важкими постінсультними неврологічними порушеннями виявлені достовірно ($p < 0,001$) високі показателі індекса атерогенності ($(3,39 \pm 0,23)$ ммоль/л), холестерина липопротеїнов дуже низкої щільності ($(0,46 \pm 0,2)$ ммоль/л) і холестерина липопротеїнов низкої щільності ($(4,21 \pm 0,3)$ ммоль/л). Одинаково часто у чоловіків і жінок реєстрували значимую гіпергомоцистеїнемію ($(18,56 \pm 2,1)$ і $(16,2 \pm 2,0)$ мкмоль/л; $p < 0,001$) при важкій ступені постінсультного дефекта.

Висновки. У пацієнтів, перенеслих ішемічний інсульт, встановлено достовірне збільшення кон-

центрації плазменного гомоцистеїна і холестерина липопротеїнов низкої щільності, холестерина липопротеїнов дуже низкої щільності, індекса атерогенності (по порівнянню з контролем), яке залежить від ступеня тяжкості неврологічного дефіциту в відновлювальному періоді, що має діагностичне значення. Більш виражені гіпергомоцистеїнемія і дисліпідемія відзначені у пацієнтів з важким неврологічним дефіцитом і наявністю комбінації факторів ризику ішемічного інсульту. У пацієнтів, перенеслих ішемічний інсульт, встановлено пряму кореляційну зв'язок між рівнем гомоцистеїна в крові і індексом атерогенності крові ($r = 0,97$; $p < 0,001$), а також вмістом холестерина липопротеїнов низкої щільності ($r = 0,85$; $p < 0,001$).

Ю. А. НАЙДЬОНОВА

Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, Київ

Особливості вегетативної дисфункції у хворих на ревматоїдний артрит

За сучасним уявленням, ревматоїдний артрит (РА) — системне аутоімунне захворювання сполучної тканини, яке характеризується симетричним ерозивним артритом (синовіт) і широким спектром позасуглобних (системних) виявів. Встановлено, що при РА часто (у майже 47 % випадків) спостерігається вегетативна дисфункція, порушення діяльності надсегментарних вегетативних структур та ураження периферичних вегетативних структур.

Мета — виявити ступінь вегетативних порушень у пацієнтів з РА залежно від тривалості захворювання.

Матеріали і методи. Проведено обстеження 30 осіб молодого і середнього віку, які хворіли на РА. Середній вік — $(48,4 \pm 10,8)$ року. Пацієнтів було розподілено на дві групи: перша ($n = 14$) — з тривалістю захворювання до 10 років, друга ($n = 16$) — понад 10 років. Усім пацієнтам проведено клініко-невро-

логічне обстеження та визначення варіаційного ритму серця (ВРС).

Результати. Встановлено, що у пацієнтів 1-ї групи переважає помірне ураження парасимпатичного та симпатичного відділів вегетативної нервової системи, у пацієнтів 2-ї групи спостерігається тенденція до збільшення ступеня вираження ураження як симпатичного, так і парасимпатичного відділів вегетативної нервової системи.

Висновки. Виявлено різницю щодо ступеня вегетативних порушень у пацієнтів з РА залежно від тривалості захворювання. З огляду на поширеність захворювання, ураження переважно працездатної частини населення, системність і тяжкість перебігу патологічного процесу, доцільним є подальше вивчення ступеня змін вегетативної нервової системи залежно від тривалості захворювання.

М. І. НАУМОВА, М. О. ПРИСТУПЮК

Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця, Київ

Активне виявлення периферичної сенсорної невропатії для профілактики виразок стопи у хворих на цукровий діабет 2 типу

Мета роботи — раннє виявлення сенсорних порушень у хворих на цукровий діабет (ЦД) 2 типу для профілактики синдрому діабетичної стопи (СДС) нейроішемічної форми, запобігання ампутаціям та збереження опорної функції кінцівки.

Матеріали і методи. Дослідження проведено на клінічних базах кафедр неврології та реабілітаційної медицини, хірургії № 2, у Київському міському клінічному ендокринологічному центрі. У період з 1 січня 2010 р. до 31 грудня 2013 р. обстежено 265 хворих на ЦД 2 типу. Діагноз невроішемічної форми СДС здій-

снювали за результатами дослідження периферичної чутливості та стану кровообігу в нижніх кінцівках. Для опитування використовували шкали неврологічної симптоматики — NSS (Neurological Symptoms Score) і TSS (Total Symptoms Score). Периферичну чутливість досліджували за допомогою монофіламента стандартизованого еквівалентно тиску 10 г/см², больову чутливість — голкою Neuropen, температурну — термоциліндром Tip-term; вібраційну — градуїтованим камертоном 128 Гц. Магістральний кровотік оцінювали за допомогою міні-еходопплера.